

INFORMACIJE I SAVETI U POLJOPRIVREDNOJ PROIZVODNJI

BILTEN

11

TREĆI JAVNI POZIV ZA IPARD PROGRAM MERA-M1

Poljoprivredna savetodavna i stručna služba Leskovec

GOD. XI BR.11
Štampano 05.11.2018.
500 primeraka

Sadržaj

Setva ozimih strnina izvan optimalnih rokova -Boban Stanković	strana 3
Sadnja vinove loze-Nenad Stefanović	strana 4
Priprema plastenika- Mirjana Petrović	strana 4-5
Krošnja voćnog stabla - Aleksandar Mitić	strana 5-6
Pravilno rukovanje pesticidima - Bojana Karapandžić	strana 6
Vrste zadruga - Dalibor Cvetanović	strana 7
Za sadnju krompira bitan je kvalitet krtola - Jelena Stojiljković	strana 7- 8
Zaštita useva i zasada od glodara - Gordana Jovanović	strana 8-9
Diverzifikacija poljoprivredne proizvodnje - Dejan Randelović	strana 9-10
Treći javni poziv za IPARD podsticaj Mera M1 -Igor Ristić	strana 10-12
Sistem tržišnih informacija poljoprivrede Srbije	strana 12-13

Министарство пољопривреде

AGROPONUDA

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Agroponuda omogućava marketing informacije o ponudi voća, povrća, žive stoke i žitarica. Ova berza poljoprivrednih proizvoda koju je pokrenulo Ministarstvo poljoprivrede plasira informacije o ponudama proizvođača koji se bave voćarstvom, povrtarstvom, ratarstvom i stočarstvom.

PSSS Leskovac sa svojim savetodavcima, pomoći će Vam u plasmanu viškova proizvoda proizvedenih na vašim gazdinstvima.

Poljoprivredni proizvođači posetite internet stranicu www.agroponuda.com ili nam se obratite ukoliko VI želite da ponudite svoj proizvod.

Setva ozimih strnina izvan optimalnih rokova

Suša kao vremenska pojava, predstavlja “uobičajeni” deo klime i javlja se u svim regionima Srbije. Raznim granama privrede, a naročito poljoprivredi, nanosi ogromne štete sa velikim ekonomskim i socijalnim posledicama. U određenom periodu razvoja, svim strnim žitima prija velika količina vode. Količina padavina u predsetvenom periodu i u toku setve ima presudan značaj za formiranje prinosa ozimih strnina. Nedostatak ili nedovoljna količina padavina utiče na otežanu osnovnu obradu, predsetvenu pripremu i kvalitet setve, produžava vreme nicanja, ukorenjavanja i dovodi do slabijeg razvoja i pripreme biljaka za prezimljavanje. Velike količine padavina u vreme setve mogu da odlože setvu pšenice van optimalnog roka, pa se pozitivan efekat padavina smanjuje. Kod nekih biljnih vrsta, optimalni rokovi traju duži vremenski period pa kašnjenje u setvi, iako donosi pad prinosa, nikada ne ugrožava proizvodnju u potpunosti. U ovu grupu biljaka spadaju između ostalih vrsta i strna žita (pšenica, ječam, raž, ovas, spelta, durum - pšenica, tritikale).

Na području Jablaničkog okruga jesenja suša usporila je setvu ozimih strnina i predstavlja ograničavajući faktor za postizanje visokih prinosa. Setva na planiranih 22.000 hektara nije ni počela i dovedena je u pitanje. Ukoliko se setva obavi van optimalnog roka, prinos kultura će biti znatno niži. Koliki će biti pad prinosa zavisice od vremenskih uslova tokom jeseni i zime a naročito od vremenskih uslova u proleće. Nagli prelaz iz zime u leto, topli mart i april uticaće na niske prinose. Ukoliko proleće bude nešto hladnije od proseka, biće produžena vegetativna faza porasta. U tom slučaju biće bolje razvijen potencijal kasnije zasejanih ozimih strnina. Što se prezimljavanja tiče većina sorti ima bezbedan nivo otpornosti na niske temperature. Ako gajene kulture u zimu uđu s jednim do dva razvijena lista, bez formiranog čvora bokorenja, može doći do redukcije sklopa. Optimalnim rokovima setve ozima žita se uvede u zimski period s najmanje tri razvijena lista. Idealna faza za bezbedno prezimljavanje useva, kao i za uspešan start prolećnog dela vegetacije je faza, početak bokorenja (1-2 bočna izdanka po biljci).

Kada se setva obavlja van optimalnog roka, za svaki dan zakašnjenja u odnosu na optimalnu setvu, količinu semena povećati za 0,5%, a kada je predsetvena priprema lošijeg kvaliteta količinu semena povećati od 1-10%. Povećana količina semena delimično kompenzuju posledice kasne setve. Pšenica ima različite potrebe za uslovima vlažnosti u određenim fazama rasta i razvića. Smanjenje prinosa usled suše određeno je time u kojoj fazi razvitka suša deluje na biljke. Kritični periodi pšenice za vlagom, kada je najveće smanjenje prinosa usled suše, su periodi setve i nicanja, kraj bokorenja i početak izduživanja stabla - vlatanja, zatim klasanje i formiranje i nalivanje zrna. Nedostatak vlage je daleko manje štetan ako nastupi u fazi bokorenja ili u fazama početka voštane zrelosti i zrenja. U odnosu na sortiment, setva počinje sa kasnijim a završava se sa ranijim sortama. Osnovni razlog smanjenja prinosa izvan optimalnog roka setve jeste upravo skraćivanje vegetacije. To donosi usporeni rast korena, koji ostaje plići, smanjuje se ukupno i produktivno bokorenje, biljke imaju manje vremena za formiranje potencijala za prinos, manji broj klasića u klasu. Kasnijom setvom (decembru, januar), ozima pšenica se dovodi u poziciju jare pšenice. Usporeno niče, 30-50 dana, (dok ne nakupi 120-130 stepeni), ima period od četiri meseca za formiranje prinosa, mart-jun. Setva u optimalnom roku omogućava normalan razvoj ozimih žita pre zime, njihovu dobru pripremu za prezimljavanje i dobro ukorenjavanje. Svako odstupanje od optimalnog roka setve dovodi do smanjenja prinosa 5-20%, u zavisnosti od broja dana zakašnjenja setve, povećava troškove proizvodnje i smanjuje profit. Najveći prinos ozime pšenice dobija se pri obilnim aprilskim padavinama i umerenim padavinama u maju i junu mesecu.

Za postizanje dobrih prinosa u proizvodnji pšenice moraju se ispuniti određeni uslovi: Blagovremena i kvalitetna osnovna obrada i predsetvena priprema zemljišta, zaoravanje NPK đubriva, setva deklarisanog semena, kvalitetna setva (dubina setve od 4-6 cm), poštovanje setvene norme za svaku sortu (od 200-270 kg/ha ili 450-650 zrna/m²), setva u optimalnom roku, blagovremena prihrana azotnim đubrivima i obavezna nega useva - praćenje i zaštita od korova, štetočina i bolesti. Rok setve je agrotehnička mera koja ne košta ništa proizvođača, ali može uskratiti profit.

Boban STANKOVIĆ, dipl.ing.polj.

Sadnja vinove loze

Klasican nacin sadnje vinove loze

Nakon obeležavanja sadnih mesta i razmaka sadnje (3 x 1 m) pristupa se kopanju jamica razlicitog oblika (trouglastog, pravougaonog ili kruznog). Precnik jamica ne sme da bude manji od 40 cm, dubina otprilike 35-40 cm (zavisno od tipa zemljišta). Kopanje jamica se može vršiti rucno ili mehanicki. Mehanicki nacin je bolji, i vrši se pomocu mehanickih svrdala. Pri kopanju jamica prvi sloj zemljišta se stavlja na jednu, a drugi sloj na drugu stranu. Na dno jamica se stavlja najpre 5-10 cm sitne zemlje u koju se zatim stavi kalem kome se prethodno žile radijalno rasporede. Kalem se postavlja koso, tako da je spojno mesto 2-3 cm iznad površine zemljišta. Zatim se malo ugazi nogom, ali ne previše.

Nakon toga jamic se puni do polovine plodnim slojem zemljišta, stavlja se 3-5 kg dobro zgorelog stajnjaka i 150-200 g superfosfata. Zatim se ispunjeni jamic do pola dobro izgazi i zalije sa 5-6 litara vode. Nakon toga se izvrši popunjavanje jamica do njegovog vrha i pri tome se stalno pridržava spojno mesto da bi se kalemovi održali na istom nivou iznad površine zemljišta i da bi bili u istom pravcu. Pri ovom nacinu sadnje vrši se pravljenje humke od sitne, trošne zemlje cija visina treba da bude nekoliko santimetara iznad vrha kalema. U poslednje vreme se koriste plasticni prstenovi, dužine oko 15 cm, precnika 5 cm, koji se postavljaju do 1/3 u zemljištu, a 2/3 iznad zemlje. Prstenovima se obuhvata spojno mesto i deo ispod njega pri cemu se taj ceo deo štiti od spoljnih uslova, nepogoda, bolesti i štetocina. Pri upotrebi plasticnih prstenova ne vrši se uklanjanje brandusa. Prstenovi takode štite mlade lastare od vetra, grada, a mogu se koristiti više puta.

Sadenje hidroburom

Veoma efikasan nacin sadenja. Hidrobur je hidromehanicka sonda veoma proste konstrukcije. Princip je da se uz pomoc pritiska vode iskopava jamic, pri cemu pritisak na vrhu ove sonde iznosi 4-6 atmosfera. Hidrobur je vezan za traktorski atomizer koji se koristi za zaštitu vinove loze. Na jedan atomizer može da se prikljuci 3-4 hidrobura, pa se u jednom proходу mogu saditi 2-4 reda loze. Ovaj nacin sadenja je vrlo ekonomican jer se smanjuje broj radnika potrebnih za sadnju, a ucinak prvenstveno zavisi od terena, tipa zemljišta i obucenosti radnika. U toku jednog dana 4 radnika mogu da posade 2-4 ha vinove loze. Sam postupak sadenja se sastoji u sledecem: jedan od radnika ubušuje sondu u zemljište, drugi postavlja pripremljene kalemove u iskopane jamice, treci nagrce zemlju na postavljene kalemove, a cetvrti obrazuje humku (prstenovi se ovde nece koristiti). Ovde izostaje primena mineralnih dubriva i stajnjaka, ali se koriste neka tecna dubriva u smeši sa vodom.

MA Stefanović Nenad

Priprema platenika

Poznato je da se u Srbiji usled usitnjenog zemljišnog poseda intenzivna poljoprivredna proizvodnja tipa proizvodnje rasada ili plateničke i stakleničke proizvodnje povrća, najčešće odvija na stalnom mestu, odnosno platenici se ne premeštaju. U ovakvim uslovima u supstratu dolazi do nagomilavanja kako štetnih insekata, nematoda, tako i uzročnika mnogih bakterijskih i gljivičnih oboljenja gajenih biljaka. U širokoj poljoprivrednoj praksi poznato je više sistema i načina dezinfekcije zemljišta, između ostalog hemijskim sredstvima, toplom vodom, zaparivanjem. Kako se hemijski preparati za dezinfekciju zemljišta tipa basamida i slični izbacuju iz upotrebe usled velike otrovnosti, a u mnogim zemljama su i zakonom zabranjeni za upotrebu, poljoprivredni proizvođači su primorani da pređu na sisteme zaštite koji su evidentno skuplji ali veoma delotvorni i ekološki opravdani.

Dezinfekcija zemljišta vodenom parom pomoću generatora pare daje odlične rezultate koji su vidljivi i potpuno očigledni vrlo brzo po primeni. Na kontrolama (na kojim nije izvršena dezinfekcija) već posle dve nedelje može se uočiti veliki broj ponika korova kojih na tretiranim površinama uopšte nema. Ovaj efekat je značajno izražen i posle više meseci kada se na kontrolama vidi šuma korova nasuprot potpuno čistih tretiranih površina.

ranih površina. Zdravstveno stanje, klijanje i nicanje rasada na tretiranim površinama je znatno bolje i brže a biljke su u vidno boljoj kondiciji i ranije spremne za rasađivanje. Već rasađene biljke na tretiranim površinama su zdrave, brže stižu na rod i imaju 10 – 15 procenata viši prinos.

Ne treba ni govoriti o ekološkoj opravdanosti ove mere kada znamo da ovako dobijamo potpuno zdrave proizvode bez primene bilo kakvih hemijskih preparata. Slične efekte možemo postići i primenom velikih količina enormno otrovnih preparata tipa Basamida i sličnih koji su u Evropskoj Uniji i SAD-u već odavno najstrožije zabranjeni ali mnogo jeftiniji i u našoj plasteničkoj proizvodnji na žalost široko rasprostranjeni. Na našoj savesti je pitanje hoćemo li dozvoliti da se i dalje trujemo najkancerogenijim materijama zarad male razlike u profitu ili ćemo uvoditi moderne tehnologije već potpuno razrađene u svetu i dobiti ekološki ispravnu i zdravu hranu za nas i našu decu.

Zbog enormnog rasta inputa u ovakvu tehnologiju, dupliranje cene osnovnog energenta – nafte kao i veliko poskupljenje prateće opreme, primena ovog sistema dezinfekcije kao i ogroman rad uložen u stvaranje i uvođenje ovakve visoke tehnologije potpuno je obezvređen. Nažalost kretanje negativnih ekonomskih činilaca u modernoj praksi po ko zna koji put do temelja ruši najkvalitetnija dostignuća u nauci a naročito u ekološki najprihvatljivijim tehnologijama tako da ponovo moramo ulagati veliki rad u pronalaženje novih rešenja.

Mirjana Petrović, dip.inž.polj.

Krošnja voćnog stabla

Krošnja čini nadzemni deo voćnog stabla i to je proizvodna sredina u tehnologiji proizvodnje plodova u voćarstvu, i u zavisnosti od voćnih vrsta ima različitu razvijenost, prostorni i vremenski raspored. Krošnju čini skup grana različite snage rasta starosti, raspoređenih u prostoru. Prirodan raspored grana u prostoru je sferičan, tako da horizontalna projekcija ima oblik kruga. U vertikalnoj projekciji krošnja je kod većine voćnih vrsta piramidalnog oblika, sem žbunastih voćnih vrsti. Oblik krošnje zavisi od: nasledne biološke osnove vrsta i sorte, starosti stabla, osvetljenosti, rodnosti, uticaja podloge a najviše zavisi od svesnog uticaja čoveka kao antropogenog faktora koji joj raznim pomotehničkim zahvatima može dati željeni oblik i oblikovati. Prema stepenu učešća čoveka u formiranju krošnje mogu biti: prirodne gde čovek ne učestvuje u formiranju, poluveštačke i veštačke gde čovek učestvuje svesno ili nesavesno.

Prirodne i poluveštačke su najbliže prirodnoj tendenciji vrste i sorte, a zastupljene su u ekstenzivnoj i poluintenzivnoj voćaraskoj proizvodnji. Kod veštačkih krošnji dominantno je učešće čoveka u njenoj izgradnji, prirodne tendencije voćke zanemarene su cilju postizanja visokog proizvodnog efekta ili dekorativnog karaktera. Stepem iskorišćavanja sunčeve svetlosti, rodnosti i kvaliteta ploda najviše zavise od oblika krošnje, odnosno njenog formiranja i održavanja normalno pri optimalnom, uravnotežanoj i izbalansiranoj snabdevenosti nutritivnim i vodom. Osnovne građevne jedinice svake krošnje su skeletne, poluskeletne i obrastajuće grane i grančice. Skeletne grane su po snazi rasta veoma jake i njihova dužina se stvara u mlađim godinama uzrasta, kada voćke imaju snažniji vegetativni porast. Zato se ovaj period mora iskoristiti za izgradnju skeleta krošnje kao nosioca buduće rodnosti voćaka.

To je najčešće period od početka perioda plodonošenja. Ulaskom voćke u ovaj period, vršni jednogodišnji prirast skeletne grane postepeno gubi na snazi rasta da bi se konačno formiralo rodno drvo, čime se se praktično prekida porast grane i ove grane su karakteristične kod sadnje voćaka na većem međurednom rastojanju. Poluskeletne grane se kao razgranjenja nalaze na skeletnim granama i kod mladih stabala na proizvodnici. Obrastajuće grančice su prirasti sa najslabijom snagom rasta i one su najmlađi prirasti u krošnji. Po svom karakteru i funkciji mogu biti vegetativni i generativni, odnosno vegetativne grančice i rodne grančice. Kod mladih voćaka dominantne su vegetativne grančice a kod starijih prevlađuju generativne grančice. U

voćarskoj proizvodnji je bitan period plodonošenja i skladan odnos vegetativnih i generativnih grančica i dobijanje kvalitetnog proizvoda.

Mr Mitić Aleksandar

Pravilno rukovanje pesticidima

Skladištenje sredstava za zaštitu bilja (pesticidi), njihova priprema i primena mora biti adekvatno obavljena, kako ne bi bilo ugroženo zdravlje ljudi, životinja, i došlo do zagađenja životne sredine. Sva lica koja su korisnici sredstava za zaštitu bilja moraju voditi računa o svojoj bezbednosti, bezbednosti drugih, zaštiti životne sredine. Sredstva za zaštitu bilja skladištiti u objektima namenjenim isključivo za tu svrhu, koji su od čvrstog materijala (beton, cigla, a pod nepropustljiv za tečnost), laki za čišćenje, sa adekvatnom ventilacijom. Prostorija treba da bude zaključana, van domašaja dece, nestručnih osoba i životinja. Pesticide skladištiti u originalnoj ambalaži, na policama od neupijajućeg i nezapaljivog materijal (metal), sa jasno vidljivom etiketom. Tečna sredstva smeštati ispod sredstava u prahu ili granulama.

Nikada ne skladištiti pesticide u istom prostoru s hranom, pićem, stočnom hranom i sličnim proizvodima. U istoj prostoriji čuvati vagu i menzure za odmeravanje. Pre upotrebe preparata pažljivo pročitati uputstvo za upotrebu i pridržavati se znakova opasnosti i upozorenja navedenih u uputstvu i na etiketi. Obavezno pre upotrebe proveriti opremu za rad. Voditi računa o vremenskim uslovima tokom upotrebe sredstava za zaštitu bilja. Ne vršiti tretiranje ukoliko je jak vetar, ni tokom najtoplijeg dela dana. Nositi zaštitnu opremu (zaštitno odelo, rukavice otporne na hemikalije, gumene čizme, štitnik za lice, odnosno odgovarajuću masku i zaštitne naočare), pri pripremi i primeni preparata. Koristi sertifikovanu opremu za ličnu zaštitu, i u skladu sa preporukama na etiketi ili uputstvu za primenu. Treba pripremiti odgovarajuću količinu rastvora za tretiranje prema površini koja se tretira. Praznu ambalažu isprati tri puta, tako što se prazna boca ili kanister, napuni čistom vodom od trećine zapremine i dobro zatvori originalnim zatvaračem. Tako zatvorenu bocu dobro protresti 30 sekundi da bi voda obuhvatila svu unutrašnju površinu boce.

Tečnost od ispiranja izručiti u rezervoar prskalice i držati bocu 30 sekundi okrenutu na dole, kako bi se ambalaža potpuno ocedila. Ovaj postupak se ponavlja tri puta, ili sve dok ambalaža ne bude vidljivo čista, a voda od ispiranja bistra. Potom ispranu ambalažu izbušiti na više mesta i odložiti u plastične kese namenjene za prikupljanje otpadne prazne ambalaže, koje se čuvaju u skladištu za čuvanje sredstava za zaštitu bilja ili na nekom drugom obezbeđenom i pogodnom mestu, određenom za prikupljanje otpadnih materija ove vrste, do njihovog preuzimanja od strane ovlašćenih lica. Nakon rada sa pesticidom oprati korišćen uređaj, očistiti zaštitnu odeću i opremu po instrukcijama proizvođača. Obaviti ličnu higijenu. Samo pažljivim i odgovornim ponašanjem uz poštovanje svih neophodnih mera korisnik sredstava za zaštitu bilja štiti sebe i okolinu, od bilo kakvih neželjenih posledica.

Bojana Karapandžić, dipl.ing.polj.

Agroponuda omogućava marketing informacije o ponudi voća, povrća, žive stoke i žitarica. Ova berza poljoprivrednih proizvoda koju je pokrenulo Ministarstvo poljoprivrede plasira informacije o ponudama proizvođača koji se bave voćarstvom, povrtarstvom, ratarstvom i stočarstvom.

PSSS Leskovac sa svojim savetodavcima, pomoći će Vam u plasmanu viškova proizvoda proizvedenih na vašim gazdinstvima.

Poljoprivredni proizvođači posetite internet stranicu www.agroponuda.com ili nam se obratite ukoliko VI želite da ponudite svoj proizvod.

Vrste zadruga

Zadruga se mogu osnovati kao zemljoradničke ili poljoprivredne, stambene, potrošačke, zanatske, radničke, studentsko-omladinske, socijalne, zdravstvene, kao i druge vrste zadruga za obavljanje proizvodnje, prometa robe, vršenja usluga i drugih delatnosti u skladu sa ovim zakonom.

Zemljoradničke ili poljoprivredne zadruga mogu biti opšte i specijalizovane (ratarske, voćarske, povrtarske, vinogradarske, stočarske, pčelarske i dr.).

Zemljoradničke ili poljoprivredne zadruga proizvode, preuzimaju, otkupljuju, prerađuju i prodaju poljoprivredne, prehrambene i druge proizvode zadruga i zadrugara, snabdevaju zadrugare reprodukcijom materijalom, energentima, sredstvima za proizvodnju, delovima za poljoprivrednu mehanizaciju i drugom robom, vrše promet roba i usluga zadruga, zadrugara i za zadrugare i pružaju usluge domaćinstvima poljoprivrednika u organizovanju i razvoju seoskog turizma i vrše sve ostale poslove od interesa za poslovanje zadruga.

Specijalizovane zemljoradničke zadruga organizuju proizvodnju određenih proizvoda, njihovu preradu i plasman na tržištu.

Složena zadruga

Složena zadruga je pravno lice koje predstavlja poseban oblik organizovanja zadruga, koje poslovanjem na zadružnim principima ostvaruje ekonomske, socijalne i kulturne interese i obavlja poslove koje joj ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima prenesu osnivači.

Složenu zadrugu mogu osnovati najmanje dve zadruga.

Predstavljanje u organima složene zadruga, osnivači uređuju osnivačkim aktom i zadružnim pravilima u skladu sa ovim zakonom.

Zadruga iz stava 1. ovog člana stiče svojstvo pravnog lica upisom u Registar sa obavezom da u svom poslovnom imenu sadrži reči: "složena zadruga", naziv i sedište zadruga kao i vrstu zadruga.

Na složene zadruga shodno se primenjuju odredbe ovog zakona, u delu koji se odnosi na osnivanje, poslovanje i registraciju zadruga.

dipl. inž. Dalibor Cvetanović

Za sadnju krompira bitan je kvalitet krtola

Povrtari u leskovačkom kraju imaju posla i tokom jesenje-zimskog perioda, kada se proizvodnja povrća odvija u zatvorenom prostoru. Tokom novembra povrtari čiste plastenike od biljnih delova predhodne kulture i pripremaju plastenike za proizvodnju ranog krompira i rotkvica dok su luk i zelena salata uglavnom već zasađeni.

Za proizvodnju mladog krompira bitan je kvalitet krtola ranih sorti, jer se za ovu namenu uglavnom koriste sorte kraćeg perioda vegetacije.

Bitna odlika u proizvodnji krompira je to što se on u različitim uslovima brže ili sporije izrođava, što se odražava u značajnom smanjenju prinosa. Značaj zdravog sadnog materijala za proizvodnju krompira je od izuzetnog značaja za ostvarivanje visokih prinosa dobrog kvaliteta. Upotreba kvalitetnog i zdravog sortnog semena uz primenu i ostalih agrotehničkih mera u optimalnom roku pozitivno se odražava na dobijanje visokih prinosa. Proizvođači ponekad koriste neprovereni semenski sadni materijal, bez semenske deklaracije, koji predstavlja nižu semensku reprodukciju i koji može biti zaražen virusima.

Semenski krompir se uglavnom uvozi iz inostranstva ili se koristi semenski krompir koji je proizveden u našoj zemlji. Proizvodnja semenskog krompira zahteva veliku odgovornost i vrlo stručan rad. Proizvodi se

na parcelama koje moraju biti u plodoredu, na površinama sa većom nadmorskom visinom, koje su prirodno izolovane od raznih uticaja koji bi mogli ugroziti proizvodnju sortnog semena. Poznato je da se sa povećanjem nadmorske visine smanjuje prisustvo biljnih vaši koje su prenosioci virusa.

U proizvodnji semenskog krompira postoje sledeće semenske kategorije:

1. Super elita – predosnovni semenski krompir
2. Elita – osnovni semenski krompir
3. Original – semenski krompir prve generacije
4. Prva sortna reprodukcija.

Krtole koje su dobijene od prve sortne reprodukcije smatraju se merkantilnom proizvodnjom, i ne bi se smele naći u promet kao semenski reprodukcioni materijal. Kalibrirani sadni materijal mora da prati deklaracija-uverenje sa propisanim podacima o semenskom materijalu. Na vrećama semenskog krompira morala bi se nalaziti deklaracija koju izdaje proizvođač, na osnovu Uverenja o priznavanju sorte i kvaliteta i etiketa sa serijskim brojem, koja je zaštićena hologramom. Posebnu pažnju treba posvetiti naklijavanju semenskog krompira neposredno pre sadnje. Naklijavanje je proces tokom kojeg krtola krompira posle faze fiziološkog mirovanja prolazi niz procesa u kontrolisanim uslovima da bi dala zdrave i jake klice. Naklijale krtole imaju čitav niz prednosti u odnosu na one koje nisu podvrgnute procesu naklijavanja. Tako se na primer dobijaju krtole čija je klijavost 100%, krompir niče ranije, a nakon nicanja odmah dolazi do ukorenjivanja i bržeg i ujednačenijeg rasta. Kod naklijalih krtola je kasnije i rast krtola ujednačeniji.

Prostor u kojem se odvija naklijavanje treba da je suv i da u njemu nema vlage po zidovima, uz mogućnost provetravanja. Za proizvodnju mladog krompira uputno je birati sitnije krtole, jer daju manji broj stabljika što doprinosi ranijem vađenju mladog krompira. Obično za naklijavanje treba planirati 30 – 35 dana za vrlo rani i rane sorte, odnosno 35 – 40 dana za srednje rane sorte.

Jelena Stojilković, savetodavac za ratarstvo i povrtarstvo

Zaštita useva i zasada od glodara

Glodari su polifagne štetočine koje prave štete na velikom broju gajenih kultura, kao i na nepoljoprivrednim i neobradivim površinama (livade, uvratine, kanali) odakle migriraju u potrazi za hranom. U jesenjem periodu pričinjavaju štete na strnim žitima, krmnom bilju, kao i na korenu mladih voćnjih sadnica. Oštećenja su u vidu pregrizanja mladog lišća biljaka oko svojih jazbina stvarajući lako uočljive oaze u polju.

Glodari su aktivni tokom zimskog perioda. Ukoliko se na vreme ne redukuju suzbijanjem, dolazi do njihovog prenamnoženja kada je veoma teško zaštititi useve i sprečiti štete koje nanose. Da bi se brojnost glodara držala pod kontrolom, vrlo je važno, da se smanji količina hrane na parceli za ove štetočine, a takođe je neophodna kvalitetna obrada zemljišta koja može poremetiti njihova staništa. Tokom jeseni najčešće se sreću poljska voluharica i poljski miš.

Poljska voluharica (*Microtus arvalis*) se pojavljuje najviše tokom jeseni i leta. Poljska voluharica je jedna od značajnih štetočina strnih žita, višegodišnjeg krmnog bilja, kao i mladih voćki, ali javlja i na neobradivim površinama. Razlikuje se po izgledu od poljskih miševa po tome što su im svi istureni delovi kraći - rep, noge, njuška, ušne školjke. Oči su sitnije i imaju valjkasto telo. Ova vrsta glodara ima veliku reproduktivnu moć. Obrazuje lako uočljive kolonije, koje se prepoznaju po utabanim stazama širine 2-4 cm koje spajaju ulazne otvore u podzemne jazbine. Poljska voluharica ima više ulaznih otvora u svoje stanište. Ženka se razmnožava 3-4, ređe i 5 puta. Broj mladunaca u jednom leglu je od 4-8 pa čak i više.

Poljski miš (*Apodemus sylvaticus*) nanosi štete prilikom setve strnih žita sakupljajući posejano seme, naročito ukoliko je setva plitka, tako da imamo oaze bez useva što utiče na smanjenje prinosa ovih biljnih vrsta. Poljski miš je dužine 10-11cm, dužina repa je približno jednaka dužini tela, sivkasto riđe boje krzna odozgo i bele boje trbuha. Živi u gnezdu koje pravi u podzemnim jazbinama, koje najčešće imaju 1-2 ulaza. Aktivan je tokom cele godine u toku koje se razmnožava 2-4 puta. Najčešće se hrani zrnavljem i zelenim podzemnim delovima biljaka.

Razlozi povećane brojnosti glodara su klimatski uslovi, nesistematsko suzbijanje, dostupnost hrane nakon kombajniranja jesenjih useva, neadekvatna obrada zemljišta. Visoke temperature i mala količina padavina pogoduju prenamnoženju ovih štetočina, kakva je upravo ova jesen, kao i redukovana obrada pri setvi strnih žita, koja ne remeti njihova staništa na predusevima soje, kukuruza, šećerne repe. Dubokim oranjem razoravaju se gnezda glodara i na taj način sprečava prelazak na ozima žita i lucerišta. Vreme kombajniranja u jesen i odnošenje hrane za ove štetočine, značajno utiče na njihovo prisustvo i uglavnom je intenzitet napada jači na površinama gde je predusev bio kukuruz koji je kombajniran u kasnijim rokovima kao i na površinama šećerne repe čije je vađenje kasnije.

Kada će se započeti sa suzbijanjem glodara zavisi od brojnosti aktivnih rupa po jedinici površine. Najjednostavniji način kontrole brojnosti glodara je prebrojavanje prisustva aktivnih rupa na 10 probnih površina od po 100 m², odnosno u 10 redova useva na dužini od 100 m. Za poljsku voluharicu hemijsko suzbijanje treba započeti pri niskoj brojnosti kada se evidentira 5 aktivnih rupa po aru, a kod poljskog miša sa suzbijanjem početi kada se utvrdi 1 aktivna rupa po aru. Proveru aktivnosti rupa možemo uraditi zatrpavanjem nađenih rupa i proverom nakon nekoliko dana. Kod krmnog bilja gde napad može biti znatno veći u jesen i gde je utvrđena prisutnost većeg broja rupa, da bi prepoznali koje su aktivne, preporuka je da se izvrši drljanje, a nakon nekoliko dana će se uočiti aktivne rupe u koje treba staviti mamke. Glodari zahtevaju redovnu kontrolu prisutnosti na poljoprivrednim i nepoljoprivrednim površinama. Veoma je bitno preventivno suzbijanje dok je populacija glodara u manjoj brojnosti. Suzbijanje tokom jeseni doprinosi redukciji zimske populacije iz kojih se razvijaju prolećni naraštaji. Najvažnije je jesenje i rano suzbijanje u proleće, jer kasnije, porast strnih žita otežava evidentiranje rupa od glodara.

Za suzbijanje ovih štetočina koriste se rodenticidi. U tu grupu spadaju mamci sa različitim aktivnim materijama. Rodenticidi na bazi cink fosfida imaju kratak period razlaganja zbog čega u manjoj meri mogu da prozrokuju uginuća sitne divljači. U aktivnu rupu stavljati 5 grama mamaka i istu zatrpati. Nakon 10 dana ponovo prekontrolisati stanje sa aktivnim rupama. Pored ovih, mogu se koristiti i mamci na bazi bromadiolona u količini od 10-20 gr/rupi. Obzirom na njihov mehanizam delovanja (antikoagulanti) ovi mamci imaju vremenski odloženo dejstvo i suzbijanje je potrebno ponoviti za 7 dana. Za bezbednu primenu mamaka mogu se koristiti kašike za doziranu količinu sa dugačkom drškom. Pravilna primena rodenticida podrazumeva da pri suzbijanju glodara mamak mora biti stavljen u rupu koju obavezno treba zatrpati. Pri postavljanju mamaka važno je voditi računa da se mamci ne rasipaju, da ne ostaju po površini da bi se sprečilo trovanje divljači i ptica. Izvođači suzbijanja glodara obavezno treba da koriste lična zaštitna sredstva (rukavice, masku). Primenu sredstva za zaštitu bilja, mogu vršiti samo lica koja poseduju rešenje o primeni naročito opasnih sredstava za zaštitu bilja. Prilikom izbora mamaka voditi računa, ukoliko se planira suzbijanje glodara, u semenskim usevima strnih žita, da nosač mamaka ne bude zrno pšenice, ječma, ovsu jer u proleće prilikom poljske kontrole semenskih useva može biti problema usled prisustva primesa koje potiču od primenjenih mamak.

Mr Gordana Jovanović

Uslovi za dobijanje IPARD sredstva u oblasti govedarstva

Koja su dozvoljena ulaganja u sektor govedarstva?

Dozvoljena ulaganja u sektoru govedarstva odnose se na izgradnju i (ili) rekonstrukciju i (ili) opremanje objekata za tov goveda i (ili) držanje krava dojilja (sistem krava-tele).

Ulaganje u izgradnju i (ili) rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajsko đubrivo kao i opremu za rukovanje i korišćenje stajskog đubriva.

Ulaganja u izgradnju i (ili) rekonstrukciju i (ili) opremanje građevina za obradu otpadnih voda, propratnih energetskih objekata, uključujući uređaje za obradu otpadnih voda i opremu za sprečavanje zagađenja vazduha. Zatim ulaganja u izgradnju i (ili) opremanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na farmi. Ulaganja su moguća i za izgradnju i opremu za fiksno ograđivanje travnjaka. Na kraju, ulaganja su moguća i za kupovinu poljoprivredne mehanizacije (uključujući I traktore).

Specifični kriterijumi za sektor govedarstva:

Da bi korisnik ostvario pravo na napred navedena ulaganja, mora imati na kraju ulaganja sledeće kapacitete:

-kapacitet za držanje najmanje 40, a najviše 300 goveda

-najmanje 40 goveda one kategorije koja je predmet ulaganja

Podnosiocu koji u trenutku prijave ima kapacitet za držanje veći od 300 goveda dozvoljena su ulaganja isključivo u izgradnju i (ili) rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajsko đubrivo uključujući opremu za rukovanje i ulaganja u korišćenje stajskog đubriva i ulaganja u izgradnju i (ili) opremanje postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na farmi.

Speцифични kriterijumi ulaganja u traktore:

Vrsta proizvodnje

- Tov junadi

Kapacitet na kraju ulaganja

- 40-300 goveda

Maksimalna prihvatljiva snaga traktora (kW)

- 100

U daljem tekstu navodimo primer ispunjenosti uslova gazdinstva koje se bavi tovom junadi za dobijanje IPARD sredstava.

Podnosilac želi da se bavi uzgojem tovnje junadi u postojećem objektu kapaciteta za držanje 120 grla tovnje junadi. Planira izgraditi i opremiti novi objekat kapaciteta za držanje 150 grla tovnje junadi i pripadajući skladišni kapacitet za stajsko đubrivo.

Pored uzgoja tovnje junadi, podnosilac obrađuje 30 ha poljoprivrednog zemljišta za uzgoj krmnih kultura koje se koriste za ishranu stoke i planira nabavku novog traktora.

Ako uzmemo u obzir gore navedene kriterijume i s obzirom da je ukupni kapacitet podnosioca za uzgoj 270 grla tovnje junadi (sabira se postojeći kapacitet i novog objekta koji se planira izgraditi i opremiti) možemo zaključiti da podnosilac može da podnese prijavu na IPARD konkurs za planirana ulaganja u izgradnju i opremanje novog objekta za uzgoj tovnje junadi, izgradnju skladišnih kapaciteta za stajsko đubrivo, kao i nabavu traktora maksimalne prihvatljive snage 100 kW.

mr Dejan Randelović

Treći javni poziv za IPARD podsticaj Mera M1

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Uprava za agrarna plaćanja raspisuje treći javni poziv za podnošenje zahteva za dodjelu projekata za IPARD podsticaj za ulaganje u fizičku imovinu povoljnih gazdinstava. Rok za podnošenje zahteva je od **1. novembra 2018. godine do 9. januara 2019. godine.**

Obuhvaceni su sektori mleka, mesa, voća i površina i ostali korisnici. Predmet ovog Javni pozivi su investicije u fizičku imovinu i prikupljanje troškova u vezi sa izgradnjom, kao i nabavkom nove opreme, mašine i mehanizacije, osim investicija u nabavku novih traktora.

Po ovome javnom pozivu određena su sredstva u iznosu od 3.015.976.278 dinara, a visina podsticaja iznosi od 60 odsto do 70 odsto prihvatljivih troškova investicija, u zavisnosti od toga da li je podnosilac mladih poljoprivrednika i da li je poželjno gazdinstvo naslazi u planinskom području.

Iznosi podsticaja koji korisnik može ostvariti u sektoru vožnje, površina i sektor ostalog imovine mogu biti od 5.000 do 700.000 evra, a za sektor mleka i mesa od 5.000 do 1.000.000 evra.

LISTA PRIHVATLJIVIH TROŠKOVA PO SEKTORIMA:

1.1. SEKTOR MLEKA

1.1.1. Izgradnja

1.1.1.1. Izgradnja objekta za smestaj muznih krava, uklopljujući prostore / objekat za: muž (izmužišta), osemenjavanje, sigurno ukklanjanje uginulih životinja, držanje teladi i junica, smestaj mašina i oprema, smestaj proizvoda životinjskog porekla, skladištenje prostirke, instalacije ventilacije, klimatizacije, grejanja, protivpožarnih rezervi i hidrantske mreže, praćenje

energetske objekte, uključujući izgradnju drainog sistema i sistem za vodovod (uključujući bunare), gasom, strujom (uključujući žičare generatora) i kanalizacionim sistemom

1.1.1.2. Izgradnja objekta na farmama za čuvanje hrane za spremište opreme

1.1.1.3. Izgradnja kapaciteta za prikupljanje, obradu, pakovanje, skladištenje i odlaganje čvrsta stajnjaka, polutekst / sak i tečni stajnjak, uključujući instalacija opremljena

1.1.1.4. Izgradnja fiksnih ograda oče farme i disinfekcionih barijera, drastičnih sistema i sistema za vodovod, grejanja i električnih sistema na farmama (korišćenje agregata, uključujući softver)

1.1.1.5. Izgradnja objekta za prečišćavanje otpadnih voda i upravljanje otpadom

1.1.1.6. Izgradnja postrojenja za proizvodnju električne i toplotne energije iz obnovljivih izvora za korišćenje gazdinstva (solarna energija, energija vetra, biomasa, biogasa, geotermalna energija i drugih vidova obnovljivih izvora energije) uslužni uređaji za distribuciju mrežu

1.1.1.7. Izgradnja ugradnje putne mreže i parking mjesta u farmi

1.1.1.8. Izgradnja upravne zgrade s praćenjem objekata (kancelarije za licenciranje veterinarima i veterinarski inspektori, prostor za odmor radnika, prostor za pretlačenje i sanitarne prostorije, skladište za sredstva za čišćenje, pranje i disinfekciju)

1.1.2. Oprema, mašine i mehanizacija

1.1.2.1. Oprema za mužu, hlađenje i čuvanje mleka na farmama, uključujući sve elemente, materijal i instalacije

1.1.2.2. Mašine i oprema za rukovanje i transport čvrsto, polutekst / sedište i tečnog stajnjaka, uključujući i: prevoznik za stajnjak; Uređaj za mešanje polutekta i tečnog stajnjaka; pumpe za praženje rezervoara; separator za polutektnite i tečni stajnjak; mašine i mehanizacija za utovar čvrstog stajnjaka; specijalizovana prikolica za transport čvrsto stajnjaka i cisterne za transport polutektnog / sedišta i tečnog stajnjaka, uključujući i prateću opremu za polutektnu / lice i tekuće stajnjak.

1.1.2.3. Oprema za obradu i pakovanje stajnjaka

1.1.2.4. Podne rešetke

1.1.2.5. Oprema za ležaj, boksove i haltere

1.1.2.6. Zavese za zatvaranje prolaz u štala

1.1.2.7. Mašine i oprema za pripremu, transport i skladištenje stočne hrane, kao i za hiranje i napuštanje životinja (prikolica za prikupljanje, prevoz i istovar sena; mlinci i blenderi / mešane za pripremu stočne hrane; oprema i dozatori za koncentrovanu stočnu hranu; ekstraktori; transporteri; miks prikolice i dozatori za kabaste stočnu hranu; hranilice; poilice; balirke; omotači bal i silažni kombajn; kosilice; priključveni sabvuferi i rasturači sena)

1.1.2.8. Oprema za obradu, kao i oprema za smestaj teladi (boksovi)

1.1.2.9. Mašine i oprema za pripremu i transport prostirke

1.1.2.10. Oprema za identifikaciju životinja i čuvanje podataka

1.1.2.11. Stočne vege, rampe za utovar / istovar, tori za usmeravanje i obuzdavanje životinja

1.3. SEKTOR VOĆA I POVRĆA

1.3.1. Izgradnja

1.3.1.1. Izgradnja zaštićena prostora (objekti prekriveni staklom i / ili plastikom - samo polietilenska folija najmanje 200 mikrona) i drugih objekata za proizvodnju voća i površina, uključujući prostor / prostor za instalaciju ventilacije, klimatizaciju i grijanje; protivpožarni rezervoari i hidrantska mreža; praćenje energetske objekata, uključujući i izgradnju draganog sistema i sistema za snabdevanje vodom (uključujući bunare), gasom, strujom (uključujući korišćenje generatora) i kanalizacionog sistema

1.3.1.2. Izgradnja objekata za skladištenje (uključujući ULO hladnjače) ići i povezivanje, učlanjujući prostor / objekat za: sortiranje, pakovanje i obeležavanje, smestaj mašina i oprema; uključujući i izgradnja sistema za dreniranje i sistem za snabdevanje vodom (uključujući bunare), gasom, strujom (uključujući čišćenje generatora) i kanalizacionim sistemom

1.3.1.3. Izgradnja sistema za navodnjavanje, uključivanje i mikro-rezervoare, kopanje bunara, regulisanje vodozahvata koji koriste podzemne vode (čišćenje vode iz izvora, bunara) i površina voda (iz reke, jezera i akumulacije),

1.3.1.4. Izgradnja sistema protivgradne zaštite u vođačima: protivgradna mreža, nosači za protivgradnu mrežu, racunarska oprema

1.3.1.5. Izgradnja ograde oko zastave

1.3.1.6. Izgradnja postrojenja za proizvodnju električne i toplotne energije iz obnovljivih izvora za korišćenje gazdinstva: solarna energija, energija vetra, biomasa, biogasa, geotermalna energija i drugih vidova obnovljivih izvora energije, uključujući potezi izgradnje distribucije mrežu.

MA Igor Ristić

Grožđe-belo ostalo (Grapes-white other)	160		100	120	
Grožđe-crno ostalo (Grapes-black other)	90	90	100	120	
Jauka-Ajdared(Apples-Idared)	35				
Jauka-zlatni delišes(Apples-Golden Delicious)	40				
Jabuka-Groni Smit(Apples-Granny Smith)	40				
Jabuka-ostalo(Apples-other)	50	40	30	60	
Kruška (Pear)	75	70	50	100	
Limun (Lemon)	90	90	90	120	
Mandarina (Tangerine)	85	80	80	120	
Orah (Walnut)	900				
Pomorandža (Orange)	140	100	100	150	
Šljiva (Plum)	40				
Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija			Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	NIŠ	Novi Sad	Subotica
Boranija (Green beans)	150				
Brokoli (Broccoli)	90				80
Karfiol (Cauliflower)	60	70	70	50	80
Krastavac-salatni (Cucumber for salad)	75	70	65	80	100
Krompir (Potato)	35	30	35		30
Kupus (Cabbage)	20	30	25	40	40
Luk beli (Garlic)	150	250	250	200	300
Luk-cmi (Onion)	50	50	60	30	30
Paprika-babura (Pepper-babura)	120	120			90
Paprika-ostala (Pepper-other)	150		120	150	250
Paprika-šilja (Pepper-šilja)	150	130	110		80
Paradajz (Tomato)	80	110	70	120	
Pasulj-beli (Beans white)	180	200		230	
Patlidžan (Eggplant)	35		50	50	
Praziluk (Leek)	70	70	15		

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za peri od 22. – 28.10.2018. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija											Vojvodina				
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica
Bikovi	>500kg	SM	220	200	150	260	150	230	240	320	280	270	280					
Dviske	sve težine	sve rase	280	240	230	230	240	320	280	270	280			270				
Jagnjad	sve težine	sve rase			200	230	200											
Jarad	sve težine	sve rase			150	230	200											
Junad	350-480kg	sve rase			250									260				
Junad	>480kg	sve rase																
Koze	sve težine	sve rase			150	110								140				
Krave za klanje	sve težine	SM			160	150	150	160						160				
Krmače za klanje	>130kg	sve rase			130	120	100											
Ovca	sve težine	sve rase	160	160	120	120	160	160	120	120	150	150		120				
Prasad	16-25kg	sve rase	200	190	170	180	180	200	270	230	200	260		230	250			
Prasad	<=15kg	sve rase	220	200	180	230	270	240	220	210	270		240	250				
Telad	80-160kg	HF		160														
Telad	80-160kg	SM				450			360		470							

Република Србија
Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде

Za sve informacije iz oblasti poljoprivredne proizvodnje možete se obratiti
POLJOPRIVREDNOJ SAVETODAVNOJ I STRUČNOJ SLUŽBI LESKOVAC
tel. 016/212-246, fax. 016/254-639

Direktor Dalibor Cvetanović, 064/8110752

Savetodavna služba za ratarstvo i povrtarstvo

dipl. ing. Boban Stanković, 064/6454743, 016/273-364
mast. ing. Jelena Stojiljković, 064/8110750

Savetodavna služba za voćarstvo i vinogradarstvo

dipl. ing. Nenad Stefanović, 064/6454738
dipl. ing. Dalibor Cvetanović, 064/8110752
mr Aleksandar Mitić

Savetodavna služba za stočarstvo

mr Dejan Randelović, 064/6454732, 016/237-362

Savetodavna služba za melioracije

dipl. ing. Igor Ristić, 064/8110751

Savetodavna služba za zaštitu bilja

mr Gordana Jovanović, 064/6454735, 016/244-243
dipl. ing. Mirjana Petrović, 064/6454737, 016/237-363
dipl. ing. Bojana Karapandžić, 064/8110753